

เทศน์เช้า วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญ ทำบุญเพื่อชีวิตนะ ถ้าพูดถึงทางโลกเขาบอกทำบุญเพื่อประสบความสำเร็จในโลก ประสบความสำเร็จทางโลกนั้นมันเป็นบุญกุศล บุญเป็นกรรมเก่า กรรมใหม่ แต่ทำบุญกุศลนี้ คนทุกข์ คนจนเจ็บใจ เวลาทำบุญกุศลของเขา ถ้าเขาอยู่ด้วยความพอใจของเขา ชีวิตของเขาจะไม่ร้อนร้อนจนเกินไปนัก คนจะมั่งมีศรีสุขแค่ไหน ถ้ามีบุญกุศลเขาก็ร่ำเย็นเป็นสุขของเขา ถ้าไม่มีบุญกุศลเขาก็ร่ำร้อนในใจของเขา

นี่ชีวิตนี้มีค่ามาก การเกิดเป็นมนุษย์นี่แสนมีค่ามาก คุณดูเวลานกอพยพเห็นไหม มันต้องย้ายถิ่นฐานของมัน เพราะมันไม่มีอาหาร ถึงคราวมันต้องย้ายถิ่นย้ายฐานของมัน ต้องอพยพของมัน เวลามันจะอพยพของมันนะมันต้องรออากาศร้อนมาเพื่อมันจะบินไปข้ามทวีปได้ ถ้าไม่มีลมร้อนมามันต้องออกกำลังกายของมัน มันไปถึงครึ่งทาง มันบินไปไม่ได้มันก็ต้องตกลงมาจากอากาศ

นี่สัตว์มันยังต้องแสวงหา ถ้าสัตว์มันแสวงหา เราเกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์มันมีปัญหา นี่เมื่อก่อนเราเป็นคนร่ำร้อน สุดท้ายเราก็ปักหลักปักฐานขึ้นมาเพื่อทำการกสิกรรม พอทำการกสิกรรมเพื่อดำรงชีวิตของเรา แล้วถ้ามีปัญหาขึ้นมา เรามีเทคโนโลยีขึ้นมา เราทำการตลาดของเราขึ้นมาเพื่อความสะดวกสบายของเรา เพื่อความสะดวกสบายของเรา เห็นไหม มันก็ทำลายสถานะแวดล้อมไปหมด

ถ้ามันทำลายสถานะแวดล้อมไปหมด แต่เดิมอาหารของเราเป็นอาหารทางธรรมชาติ เราหาอยู่หากินกันตามธรรมชาติ ร่างกายเราจะแข็งแรง เดี่ยวนี้อาหารของเราเนาะเราตัดแปลง เวลาธรรมชาติของมันมีสัตว์ มีสัตว์น้ำ สัตว์บกต่างๆ เราเอามาเป็นอาหารของเรา แล้วเราใช้ทรัพยากรจนมันหมดไปเราก็ต้องเลี้ยงเอา คุณปลากะชัง เห็นไหม เราเลี้ยงสัตว์ สัตว์ทุกอย่างต้องเลี้ยง

ขึ้นมา พอเลี้ยงขึ้นมา อาหารของเรานั้นไม่เป็นธรรมชาติแล้ว ถ้าอาหารไม่เป็นธรรมชาติเพราะอะไร? เพราะมันก็ให้โรคร้ายไข้เจ็บกับเรา

ถ้าให้โรคร้ายไข้เจ็บกับเรานั้นวนกลับมาไง มันกว้างงูไม่พันคอหรือก สิ่งนี้มันเป็นผลของวิญญู ถ้าเป็นผลของวิญญู นี่มันเป็นการบริหารจัดการของโลกเขา เห็นไหม เขาบอกทุกอย่างดีหมดเลย ขาดแต่การบริหารจัดการๆ แล้วการบริหารจัดการกิเลสละ? ถ้าบริหารจัดการกิเลส นี่เวลามันทุกข์จนเจ็บใจ มันเราร้อนในหัวใจ ทำไมเราเอาออกมาจากใจเราไม่ได้ละ? ทำไมไม่บริหารจัดการละ?

ถ้าบริหารจัดการ เห็นไหม แต่คุณครูบาอาจารย์ของเราท่านออกไปรูดงค์ของท่าน ท่านไปรูดงค์ของท่าน ท่านไปหาใจของท่าน ท่านไปหาใจของท่าน หาใจขึ้นมาเพื่อวิปัสสนาของท่าน เพื่อปัญญาของท่าน เพื่อชำระล้างกิเลสของท่าน เดียวนี้เราจะประพฤติปฏิบัติกันมันก็เหมือนกับปลาในกระชังไง เขาต้องเลี้ยงไว้ เขามีอาหารให้มัน สัตว์เลี้ยงเขาต้องเลี้ยงไว้เพื่อเป็นผลประโยชน์ของเขา เขาเลี้ยงไว้ขาย เขาเลี้ยงไว้เชือด เขาเลี้ยงไว้เป็นอาหารของเขา

สัตว์ป่า เห็นไหม สัตว์ป่า สัตว์ที่มันมีบุญกุศลของมัน พระโพธิสัตว์เป็นหัวหน้าสัตว์ นี่พาหุ่ พาคนะ พาฝูงสัตว์นั้นให้พ้นจากการล่าของมนุษย์ ถ้าให้พ้นจากการล่าของมนุษย์ คุณเป็นลิง เวลาจะไปถึงหน้าผา เอาตัวเองจับหน้าผาไว้ ๒ ข้างให้หมู่คณะเหยียบข้ามไปก่อน เอาตัวรอดให้ได้ สัตว์ที่มันฉลาดมันพยายามรักษาชีวิตของมัน รักษาฝูงของมัน นี่ถ้าเป็นสัตว์ป่ามันเป็นอย่างนั้น แต่ถ้ามันเป็นสัตว์บ้าน คุณเขาต้องเลี้ยง เขาต้องดูแลมัน เขาต้องฉีควักซินป้องกันโรคให้มันด้วย เพราะมันจะคุ้มครองตัวมันเองไม่ได้เพราะร่างกายมันอ่อนแอ

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเรามีจิตใจที่เข้มแข็ง เราปฏิบัติของเราตามความเป็นจริงของเรา เราจะเอามรรคเอาผลตามความเป็นจริงของเรา เราไม่ใช่การตลาดใจ เวลาปฏิบัติกันก็ปฏิบัติกัน เอาอกเอาใจกัน ปฏิบัติก็เพื่อมรรคเพื่อผลนะ มรรคผลด้วยสมมุติ มรรคผลด้วยสัญญาอารมณ์นี้ นี่มรรคผลอย่างนั้นมันไม่ใช่มรรคผลตามความเป็นจริง โลกใจ มันจะเป็นสัตว์เลี้ยง มันจะเป็นปลาในกระชังเพื่อให้เขาเลี้ยงมันไง แต่ครูบาอาจารย์ของเราถ้าออกประพฤติปฏิบัติต้องตามความเป็นจริงของเรา

นี่ถ้ามันบริหารจัดการกิเลส มันจะบริหารจัดการกิเลสอย่างไรละ? กิเลสมันอยู่ที่ไหน? เวลาหลงตาท่านไปหาหลวงปู่มัน นี่ท่านจะเอานิพพานใช้ไหม? นิพพานมันอยู่ปากฟ้าอากาศ

นิพพานมันอยู่ในภูเขาเลากาที่ไหน? นิพพานมันอยู่ในวัดดูข้าวของสิ่งใด? ไม่มี ไม่มีหรือ
 นิพพานมันก็อยู่ในหัวใจของเรานั้นแหละ นิพพานอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก นี่สัตว์โลกมันเป็น
 สัตว์เลี้ยง พอสัตว์เลี้ยงขึ้นมามันเอาแต่ความพอใจของตัวเอง เอาแต่เรื่องโลกๆ แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นการ
 ประพฤติปฏิบัติ มันหลงทางกันไปแล้วแหละ แต่ถ้าจะเอาความจริงขึ้นมาล่ะ?

ถ้าจะเอาความจริงขึ้นมาละ จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติของคน
 แต่ละคนต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจของใครสงบได้ ถ้าใจของใครสงบได้มีหลักมีฐาน
 ขึ้นมา วิปัสสนาขึ้นมา เกิดวิปัสสนาญาณขึ้นมามันจะชำระล้างกิเลสของใจดวงนั้นไป ถ้าทำ
 ความสงบของใจไม่ได้ แต่ก็พยายามทำความสงบปลอมขึ้นมา เห็นไหม ว่างๆ ว่างๆ พยายาม
 สร้างจินตนาการขึ้นมาให้เป็นการประพฤติปฏิบัติใช่ไหม?

มันเหมือนสัตว์เลี้ยงไหม สัตว์เลี้ยงทำทฤษฎีๆ ทางทฤษฎี ธรรมขององค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นภาคปริยัติ ปริยัติเราต้องวางไว้แล้วมาปฏิบัติ นี่ทำทฤษฎีมา ทฤษฎีเอามา
 สร้างภาพ สร้างภาพว่าภาวนาขึ้นมาต้องเป็นแบบนั้น จินตนาการของกิเลสไป พอจินตนาการ
 ของกิเลสไป นี่สัตว์เลี้ยงไหม สัตว์เลี้ยงมันไม่ต้องหาอยู่หากินของมัน นี่เจ้าของจะเลี้ยงดูแลมัน
 กิเลสมันเลี้ยงดูแลใจ เขาบอกว่าโลกนี้ขาดการบริหารจัดการ ถ้ามีการบริหารจัดการโลกนี้จะ
 ร่มเย็นเป็นสุขมาก การบริหารจัดการ เราบริหารจัดการขึ้นไปมันมีวิกฤติ วิกฤติเวลาเกิดพายุ เกิดภัย
 พิบัติขึ้นมา นี่มันจัดการอย่างไรล่ะ? ไม่มีสิ่งใดเหนือธรรมชาติได้หรือ

ฉะนั้น สิ่งนี้อยู่ที่การบริหารจัดการ คิดเข้าข้างตัวเองไป แล้วบริหารจัดการขึ้นมา ก็ทฤษฎี
 มา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาแล้วก็มาวางเป็นแผนที่เครื่องดำเนิน แล้ว
 ก็สร้างภาพขึ้นมาเป็นอย่างนั้นๆ นี่สัตว์เลี้ยงให้กิเลสมันเลี้ยงไว้ เวลาปฏิบัติขึ้นมา เวลาชำระล้าง
 กิเลสเข้ามา ให้กิเลสมันตลบหลังขึ้นมา เลี้ยงกิเลสไว้ในหัวใจ นี่ให้กิเลสมันดูแลใจของเรา
 ทั่วๆ ที่จะฆ่ามันนะ ถ้าจะฆ่ามันเราต้องมีสติปัญญาของเรา เราทำสิ่งใด นี่แม้แต่ระดับของท่าน
 ถ้าท่านนะ ใครมีสติปัญญาขึ้นมาเขาก็ทำของเขา ทำเพื่อบุญกุศลของเขา

ปฏิบัติหาก เรามีเจตนา เราทำแล้วเราก็ทำของเราไป เราไม่ได้ทำแบบสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยง
 มันต้องมีคนคอยชัก คอยจูง คอยนำมัน มันทำด้วยตัวเองมันไม่ได้ไง แต่ถ้าสัตว์ป่าเห็นไหม คูตี
 มันเอาชีวิตรอดของมัน ถ้ามันเอาชีวิตรอดของมันดูแลชีวิตของมันได้ ถ้าดูแลชีวิตของมันได้ มัน

เอาชีวิตของมันรอดได้ มันทำอะไรของมันก็ทำของมันได้ ถ้ามันทำของมันได้ขึ้นมามันก็เป็นการ
เข้มแข็งของมัน เป็นความจริงของมัน

จิตใจของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราจะชำระล้างกิเลสเราต้องทำความเป็นจริงของเรา ไม่ต้อง
ให้ใครมาพะเน้าพะนอ ไม่ต้องให้ใครมาบริหารจัดการให้ เว้นไว้แต่ เว้นไว้แต่ผู้ที่ประพฤติก
ปฏิบัติใหม่ เห็นใหม่ ล้มลุกคลุกคลานๆ นี่จิตใจที่สูงกว่าพยายามดึงจิตใจที่ต่ำว่าขึ้นมา ใน
สังคม ในหมู่คณะเขาก็ต้องดูแลกัน รักษากัน รักษากันเพื่ออะไร? รักษากัน นี่คนเราเวลามันจิต
เสื่อม จิตที่มันพัฒนาขึ้นไปมันตกได้ พอจิตตกขึ้นมามันมีความทุกข์ความยากทั้งนั้นแหละ เวลา
นักกีฬา เห็นใหม่ นักกีฬาที่เขาฝึกซ้อมของเขา เขาแข่งขันของเขา เวลาเขารุ่งเรืองเขาก็รุ่งเรือง
ของเขา เวลาตกอับของเขามันก็มีเวลาของเขาใช้ใหม่?

ถ้าเขาขยันหมั่นเพียรของเขา เขาดูแลตัวของเขา เขาอาจจะกลับฟื้นฟูก่อนขึ้นมาได้ นี่นักกีฬา
นะ นี่เป็นสิ่งที่โลกเขาพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ เวลาจิตใจขึ้นมา เวลาใครปฏิบัติขึ้นมาแล้ว พอ
ปฏิบัติขึ้นมาแล้ว พอใจมันสงบไปแล้วก็คิดว่าเป็นวัตถุไป มันจะอยู่กับเราตลอดไป มันไม่ใช่
สร้อยคอนะ สร้อยคอแขวนไว้ที่คออยู่กับเราตลอดไป สร้อยคอไปตลาดเขายังกระตุกเลย นี่ใจ
มันยังล้ามันยังชิงเอาไปได้

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นนามธรรม สติ สมาธิ ปัญญา มันเกิดนะ คูสิเวลาความคิดเกิดดับ
ในใจของเรา เวลาปฏิบัติขึ้นมามันก็เกิดดับในใจของเรา เห็นใหม่ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ นี่ครู
บาอาจารย์ของเราท่านถึงมีสติปัญญารักษาใจของท่านไว้ ท่านจะไม่คลุกคลีในหมู่คณะ ในหมู่
คณะด้วยตนเองเขายังไม่คลุกคลีกัน เขายังละเว้นการสมาคมหัวกัน ไอ้เราทำอะไรกัน คูสิสัตว์เลี้ยง คู
แกะสิเวลาเขาต้อนนะ เวลาเขาต้อนไม่ไหวเขาต้องใช้สุนัขช่วยต้อน นี่เราจะเป็นแกะฝูงนั้น หรือ
เราจะเป็นผู้ที่มิเอือกเทศของเรา เป็นปัจเจกบุคคลของเรา เราทำของเราขึ้นมาสิ จิตใจของเราขึ้นมา
มันก็เป็นการขึ้นมาได้ ถ้ามันเป็นของเราขึ้นมาได้นะ เราก็มีปัญหาของเรา

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์ ก็นี่ในใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศน์ปัญญาวัคคีย์ พระอัญญาโกณ
ทัตถะเป็นองค์แรกที่เป็นพระโสดาบันขึ้นมา แล้วนี่พระอัสสชิ พระต่างๆ ก็ตามหลังมา
ตามหลังมา เทศนาว่าการขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา มันก็เป็นในใจของพระปัญญาวัคคีย์ เป็นใน

ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเป็นธรรมขึ้นมา เป็นธรรมขึ้นมาแล้วมันก็เป็นธรรมขึ้นมาตามความเป็นจริงนั้น แล้วเราจะไปทำจากใครล่ะ?

เราจะไปหาใครดูแลใจเรา เราจะไปหาใครพัฒนาใจเรา ใครจะทำให้เราได้ถ้าเราไม่ทำใจของเราเอง ถ้าเราทำใจของเราเองเราต้องไปแคร์กับสิ่งใดล่ะ? เว้นไว้แต่ เว้นไว้แต่เวลาปฏิบัติใหม่ เวลาปฏิบัติใหม่สัมผัสลูกคลุกคลานทำสิ่งใดไม่ถูก ถ้ามันฝึกหัดได้จิตนิสัยแล้วนี่ออกป่า เวลาหลวงปู่มัน ลูกศิษย์ของท่านแต่ละองค์ถ้ามีจิตนิสัยอย่างไร ท่านส่งเข้าไปป่าไหนก็แล้วแต่ท่านให้ไปที่นั่น เวลาจะออกไปประพฤติปฏิบัติใหม่ใจมันท้อแท้ทั้งนั้นแหละ

อยู่กับหมู่คณะมันก็ภาวนาไม่ได้ อยู่กับหมู่คณะมันก็ยังเสียวสันหลังอยู่ แล้วจะไปอยู่คนเดียว อยู่ในป่าในเขามีสัตว์ร้าย ตกกลางค้ำกลางคืนมา พอความมืดขึ้นมามันก็มีสติทั้งนั้นแหละ แล้วทำอย่างไรล่ะ? แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมานะ พ่อแม่ของเรารักลูก พ่อแม่ของเราส่งเสริมเราให้มีการศึกษาเล่าเรียน พ่อแม่ของเราให้ฝึกงานขึ้นมาก็เพื่อให้ลูกนั้นมันมีประสบการณ์ขึ้นมาเพื่อจะกลับมารักษาทรัพย์สมบัติในตระกูลของพ่อแม่

นี่ครูบาอาจารย์ท่านให้ออกไป ท่านให้ออกไปเพื่อฝึกหัดใจขึ้นมา ให้มันมีประสบการณ์ในใจขึ้นมา เวลากิเลสมันหลอกขึ้นมาจะให้ทันกับกิเลส เวลาความตกใจความกลัวขึ้นมาอะไรมันทำให้กลัวล่ะ? มันก็กิเลสในใจทั้งนั้นแหละ แล้วมีสติปัญญาขึ้นมามันก็เพิกภัยตัวมันเอง เห็นไหม แต่ถ้ามันฝึกหัดขึ้นมา พอมันตกใจขึ้นมา มันกลัวขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันก็แยกแยะขึ้นมา

นี่ความกลัวมันเกิดจากไหน? ความกลัวมันก็เกิดมาจากความเข้าใจผิดของเรา เกิดจากความรู้อะไรไม่ถึงการณ์ของเรา ถ้าเรามีสติปัญญารู้เท่าขึ้นมาแล้วมันจะมีสิ่งใด? ความมืดก็เป็นความมืด ความมืดก็เป็นอากาศใจ ในความมืดนั้นมันก็มีสัตว์หากินกลางคืน มันก็อยู่ของมัน สัตว์มันยังอยู่ของมันได้ ทำไมเราไปตกใจกลัวล่ะ? ถ้าเราทำอะไรมันมีประสบการณ์ของมัน พอมันมีประสบการณ์ของมัน มันเข้าใจตัวมันเองแล้วมันจะมีอะไรมาหลอกหัวใจดวงนี้ หัวใจดวงนี้ที่มันมีสติปัญญาขึ้นมาใครจะมาหลอกมัน

ถ้าใครหลอกมันไม่ได้ขึ้นมา พอเข้ามา กลับมาพ่อแม่ไปฝึกหัดกลับมา มันมีสติปัญญาขึ้นมามันก็เท่าทันสังคมไซ้ไหม? มันก็เท่าทันสังคม เท่าทันตัวเอง เท่าทันกิเลสของตัวเอง เขาบอกโลกนี้ขาดแต่การบริหารจัดการ ขาดการบริหารจัดการ ใครบริหารจัดการล่ะ? ถ้าให้กิเลสบริหาร

จัดการก็บริหารเพื่อกิเลสไป แต่ถ้าสติปัญญาบริหารจัดการ บริหารจัดการมันต้องสิ่งใดละ? ก็ต้องไม่ตามใจตัวใช่ไหม?

การตามใจตัว การตามใจสัญญาอารมณ์ก็เป็นการตามใจกิเลสไป กิเลสมันต้องการสิ่งใด มันแสวงหาสิ่งใดก็ตามใจมัน พอตามใจมัน ยิ่งตามใจมัน กิเลสมันก็บริหารจัดการเข้าไป มันก็เป็นเรื่องของกิเลสต้นหากความทะยานอยากทั้งนั้นเลย แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ เราฝืนมัน เราฝืนเราเท่ากับเราฝืนกิเลส สิ่งใดที่มันเคยทำอยู่อย่างนั้นๆ มันก็ทำอยู่อย่างนั้นทั้งชาติมันแหละ แล้วทำอย่างนี้เป็นคนดีหรือคนเลวละ? ถ้าคนดีมันก็ต้องมีอะไรดีขึ้นมากับเราแล้วใช่ไหม? เราก็ทำอย่างนี้มาตั้งแต่เกิดจนปานนี้ แล้วถ้ามันดีมันก็ดีมาแล้ว แล้วมันดี ตัวเองก็รู้อยู่ดีหรือไม่ดี ถ้าตัวเองมันรู้ว่าไม่ดีทำไมมันไม่เปลี่ยนแปลง ทำไมมันไม่แก้ไข

ถ้ามันแก้ไข มันแก้ไขไปแล้วมันก็เท่ากับฝืนกิเลส ชำระล้างมัน เพราะอะไร? เพราะขณะตนเองไป เพราะอะไร? เพราะความรู้ทำไม่ถึงการณ์ไป รู้ไม่เท่าทันกิเลส กิเลสมันคิดอย่างไร มันพอใจสิ่งใดตามมันไปหมดเลย แต่เวลาจะปฏิบัติธรรมขึ้นมาลำบากลำบากไปหมด มันต้องเป็นปลาในกระชังไง เขาต้องเอาอาหารมาป้อนมันที่ปาก เขาต้องดูแลมันตลอด แล้วน้ำมันก็จะเสีย แล้วน้ำเสียมันก็หายใจไม่ได้ เดี่ยวมันก็ลอยตายเป็นแพอยู่นั่นนะ เพราะผู้ที่เขาเลี้ยงมาเขาพยายามแก้ไข ถ้าน้ำมันจะเสียเขาก็เอาน้ำใหม่เวียนมา เขาแก้ไขให้ทั้งหมดเลย ชีวิตนี้ไปฝากไว้กับใคร?

ถ้าชีวิตนี้ฝากไว้กับใคร ชีวิตนี้ฝากไว้กับกิเลสก็ให้กิเลสบริหารจัดการ แล้วมันจะผ่านพ้นจากกิเลสไปได้ได้อย่างไร? แต่ถ้าฝืนละ? ฝืนก็เป็นความลำบากลำบากทั้งนั้นเลย ก็ฝืนเพื่อฝืนกิเลสไป ถ้าฝืนกิเลสตัวมันก็เป็นสัมมาสมาธิ ถ้ากิเลสสงบตัวลง แล้วถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมาได้มันก็เป็นสัญญาอารมณ์ทั้งนั้นแหละ นี่ภาวนาแบบให้กิเลสบริหารจัดการไป โลกนี้ขาดการบริหารจัดการ ชีวิตเราขาดการบริหารจัดการ แล้วกิเลสมันบริหารจัดการก็เอาสิ่งนั้นเป็นประโยชน์หมด เวลาภาวนาไปก็ว่างๆ ว่างๆ มันสร้างขึ้นมาจากทั้งนั้นแหละ

นี่สังคมโลก เราปฏิบัติไปปฏิบัติเป็นโลกกันไปหมดแล้ว ถ้าเราปฏิบัติเป็นธรรม นี่ใครเขาจะดูแลเขาจะดูแลยาม เวลาสังคม เวลาเขาสรรเสริญเยินยอกัน โลกธรรม ๘ คนนั้นก็เป็นคนดี คนนี้ก็เป็นคนดี คนนั้นก็ปฏิบัติแล้วมีคุณธรรม เขาก็สรรเสริญเยินยอกันไป แต่เราเวลาปฏิบัติขึ้นมา เวลาพระโพธิสัตว์เวลาท่านตถาคตทุกขี้ได้ยาก เช่น เป็นเตมีย์ใบ้ ๑๐ ชาติต้องพิสูจน์กัน นี่

บารมีสิบทิศ เขาจะทรمانอย่างไร? เขาจะอย่างไร? นี่มันมีขันติธรรมทั้งนั้นแหละ ฝึกหัดขันติธรรม

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติของเรา มันเป็นความจริงของเรา มันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจึง ไครจะติฉินนินทา ไครจะเยินยอสรรเสริญขนาดไหนมันเรื่องลมปากของคน มันไม่เป็นความจริงหรอก ความจริงมันอยู่ในใจเรานี้แหละ มันสุขมันทุกข์เรารู้อยู่ ปฏิบัติว่างๆ ว่างๆ นี่ว่างจริงๆ หรือ? ปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันเป็นสิ่งที่มันพอใจ พอใจเดี๋ยวมันก็ไม่พอใจ

สิ่งใดนี้สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งที่เกิดขึ้นมามันไม่แน่นอนสักอย่างหนึ่ง มันไม่มีอะไรแน่นอนเลย แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เราฝึกหัดตามความเป็นจริงของเราเข้าไป ถ้ามันสงบ เราแปลกใจทีเดียวแหละถ้ามันสงบขึ้นมา ใจเราสงบเราก็แปลกใจแล้ว แล้วสิ่งนี้เราแปลกใจ เราทำบุญกุศลกันเพื่ออะไร? เราทำบุญกุศลกัน ทุกคนก็อยากได้มรรคได้ผล ถ้าอยากได้มรรคผลเริ่มต้นมันแค่เป็นเงาของมัน แค่ให้เราไปได้สัมผัสเป็นปัจจัยตั้งเราก้ยังแปลกใจ มันก็เป็นเรื่องที่ว่าคาดไม่ถึงแล้ว เราคาดไม่ถึง

ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา นี่สิ่งนี้มันเป็นความจริง ความจริงเพราะอะไร? เพราะเราชำนาญในวสี เรามีสติปัญญารักษาของเรา ความสงบนี้มันจะหายไปไหนล่ะ? ที่คนว่าจิตเสื่อมๆ จิตเสื่อมเพราะรักษาไม่เป็น จิตเสื่อมเพราะขาดสติ จิตเสื่อมเพราะไม่ระมัดระวังด้วยสติปัญญาของตัวเอง ถ้ามันเสื่อมขึ้นไป ถ้ามันฝึกฝนขึ้นมา มันแก้ไขขึ้นมา ถ้ามันแก้ไขได้ก็เหตุเดียวกัน

นี่ที่สงบก็สงบเพราะเหตุนี้ แต่พอจิตมันเสื่อมไปแล้ว มีความวิตกกังวล มันอยากได้ออกดี ตัณหาซ่อนตัณหาขึ้นมา มันตีโพยตีพาย เหมือนคนเป็นเศรษฐีขึ้นมาแล้วโดนเขาฉ้อโกงไปหมด แล้วก็โวยวายไปว่าคนนั้นฉ้อโกง คนนี้ฉ้อโกง แต่ถ้าเศรษฐีคนไหนถ้ามันโดนเขาฉ้อโกงไปหมดแล้วมันก็ทำธุรกิจของเขาขึ้นมาใหม่ มันก็ทำหน้าที่การงานของเราขึ้นมาใหม่ มันก็ได้เงินได้ทองขึ้นมา ได้เงินได้ทองมันก็เป็นของเราอยู่วันยังค่ำ

นี่ก็เหมือนกัน พอจิตมันเสื่อมไปแล้ว ถ้ามีสติปัญญามันพิจารณาเข้ามามันก็อันเดิม เราเป็นเศรษฐีเพราะเราทำหน้าที่การงานมาเราถึงได้เป็นเศรษฐี แต่ถ้าเราโดนคนโกงไป เราทำงานขึ้นมาเงินมันก็กลับมาอีก พอกลับมาอีก นี่เราชำนาญในวสี ถ้ามันพิจารณาของมันไปมันจะเสื่อมไปไหนล่ะ? ถ้าเรามีปัญญาของเรา เรามีหน้าที่การงานของเรา เราทำหน้าที่การงานของเราไป

ผลตอบแทนมันจะมีไหม? มันจะเป็นไปไม่ได้หรือกว่าปฏิบัติไปแล้วจะเป็นศูนย์ มันไม่มีสิ่งใดจะเป็นสมบัติในใจนี้เลยมันเป็นไปไม่ได้หรือ

ถ้ามันมีเหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราทำแต่เหตุที่ดีขึ้นมา มีสติปัญญาที่ดีขึ้นมา ธรรมมันจะไปไหน? สมาธิ ปัญญา มันจะหายไปไหน? เพียงแต่มันทำไม่ได้ไง มันทำไม่ได้ ทำไม่เป็น ขึ้นมามันก็เป็นปลาในกระชังไง ไก่ในข่ง นีจิกกัน ตีกัน บอกเก่งๆ อยู่ในข่งนั้นแหละ ตายหมด ถ้ามันหลุดจากข่งนั้นไป มันเข้าป่าไป มันไปหาอยู่หากินของมันเอง มันไปคู้ยเขี่ยหากินของมันเอง ไอ้ไก่ตัวนั้นมันจะรอด ไอ้ไก่ในข่งเขามาเลี้ยงมัน แล้วมันก็ตีกัน แย่งกัน เดี่ยวมันก็ตีกัน เดี่ยวเขาก็จับไปเชือด แต่ถ้ามันหลุดจากข่งออกไป เห็นไหม มันจะไปหาอยู่หากินของมัน มันจะไปหาคู่ครองของมัน มันจะไปฟักไข่ของมัน มันจะสร้างตระกูลของมันขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราทำของเราได้ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องไปพึ่งพาอาศัยใครล่ะ? มันก็อาศัยใจเราแหละ เวลาทุกข์ก็ทุกข์ที่ใจนี้แหละ ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เรารักษาใจของเรา เห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเข้ามา นี่เป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิโก สิ่งที่ทำๆ กันนี้มันเป็นอามิส มันเป็นสิ่งที่ว่า เป็นเปลือกเพื่อหุ้มศาสนาไว้ ศาสนาคือธรรมสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ธรรมะๆ คือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจริง ขึ้นมาในใจของเราจริง เป็นของเราๆ สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา ซึ่งไม่ต้องมาพูดกัน เขาจะรำลือขนาดไหน เขาว่าของเขาทำง่ายๆ อย่างไรมันเรื่องของเขา แต่ถ้าใจเราเป็นจริงขึ้นมา เดี่ยวมรรคผลขึ้นมา เดี่ยวจะหยิบมาให้ดู มรรคผลในใจจะเอามาแผ่ให้ดูเลย ไอ้ที่มันพูดๆ กันมามีแต่การสรรเสริญเยินยอกันไป มันมีความจริงที่ไหน?

ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา พฤติกรรมมันต้องบอกมา คนจิตใจที่มันดี คุณจิตใจที่มีเมตตา สัตว์มันยังเข้าใกล้เลยเพราะจิตใจมันเมตตา สายตานั่นมันมีแต่ความร่มเย็น จิตใจของคน เวลาสายตาดอกมามันจะเป็นยักษ์เป็นมาร มันจะกินเขาอยู่นั่นนะ มันบอกมันมีธรรมๆ นี่ไงถ้าพฤติกรรมอันนั้นมันจะบอกเองว่าจริงหรือไม่จริง ถ้าจริงขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม นี่การเกิดเป็นมนุษย์มันมีคุณค่าอย่างนี้

เกิดเป็นสัตว์ นกอพยพถึงฤดูกาลมันต้องไปนะ ถ้ามันอยู่ที่นั่นมันจะอดตาย แล้วมันจะไป
มันต้องผ่านวิกฤตินะ มันต้องรอภูมิอากาศความที่มันจะบินผ่านไปได้อันนั้น มันต้องกิน ต้องพยายาม
เติมอาหารเพื่อพลังงานของมัน เพื่อมันบินไปเอาตัวรอดได้ ชีวิตของมัน มันต้องเอาตัวรอดของ
มัน แล้วชีวิตของเราล่ะ?

ชีวิตของเรา เราเกิดเป็นมนุษย์ หน้าที่การงานเราก็มี สิ่งต่างๆ เราก็มี ถ้าเราทำของเรา เห็น
ใหม่ เราทำของเรา เราทำของเรา เราทำของเรา เราเปรียบเทียบสิ คุณภาวะแวดล้อมขึ้นมาเราก็
เป็นสัตว์หนึ่ง สัตตะผู้ซ่อง เราก็เป็นสัตว์ตัวหนึ่งเหมือนกัน แล้วเราจะเอาชีวิตเรารอดอย่างไร?
ถ้าเราเอาชีวิตรอดได้นะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติ
เห็นใหม่ หน้าที่การงานเพื่อดำรงชีวิต แต่ถ้าจิตใจ งานของใจ จิตมันสงบขึ้นมา จิตมันมีปัญญา
ของมันขึ้นมา มันแก้ไขของมันนะ ปฏิสนธิจิตที่เวียนตายเวียนเกิดมันจะไม่ไปอีกแล้ว มันไม่ไป
เพราะมันมีสัมมัตตธรรมความจริง มันไม่ไปเพราะนึกเอา คิดเอา อ้อนวอนเอา ขอเอา ไม่มี มันต้อง
เป็นความจริงของมัน งานจากการภาวนา นี่สัมมัตตธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า งาน
ของใจเพื่อทำให้ใจนี้เป็นอิสระ เอวัง